

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vsa leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.— „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov.,
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se račune po 8 nov.
vračila v petito; za naslove s debelimi
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga
obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd.
se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza
Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti
frankovano ker nefrankovana se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-
jema upravništvo Piazza Caserma št. 2.
Odpriete reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

*V edinost je moč.

Nevarne izjave.

IV.

Sedaj pa smo dospeli do najnevarnejših izjav v večkrat omenjenem članku spodnještajerskega lista, ki piše med drugim: „Moravski Slovani mislijo menda drugače o položaju, kajti tam se širi opozicijsko mišljenje. A mi se ne spominjamo nijedne naredbe vladine iz poslednjega časa, ki bi bila naperjena proti moravskim Čehom. Nepričelnosti, o katerih tožijo Moravani, so iz starejše dobe in jih ni ustvarila sedanja vlada.“

In pa niže doli: „Tudi sicer ne vidimo ničesar, kar bi kazalo na to, da vlada kaj nameruje proti Slovincem. Vsekako se moramo pritožiti, da vlada dopušča, da obstoje stare neprilichnosti; to pogreško pa ima sistem Taaffejev, odkar obstoji. Da se pa vlada ne more do čela protiviti in nam včasih prisadene hudo proti lastni volji (gegen ihren eigenen Willen), na tem so večinoma krivi naši ljubi bratje ob Moldavi, ker so razbili železni obroč konservativcev.“

Tako „Süddeutsche Post“. Svojim lastnim očem nismo verjeli, čitajoči te stavke, kajti zdelo se nam je, da je taka pisava nemogoča v glasilu, ki naj zastopa koristi naroda slovenskega, koje koristi so v tesni zvezi s koristmi vsega avstrijskega slovanstva, torej tudi naroda českega. Taka dokazivanja in taki izreki bili bi pač na svojem mestu v kakem vladnem ali poluvladnem listu, kojemu je neizprosna dolžnost braniti vlado v vsakem slučaju; ali da se slovensko glasilo poniža do takih izjav, to je pač žalostna posledica žalostne istine, da nam je Slovincem v poslednjih časih pošla vsakršna zavest o svojih narodnih pravicah.

Izrek, da vlada le dopušča, da obstoje stare krivice, a da nam ne provzroča novih, je gorostasen že sam po sebi in pa tudi neresničen, kar nam pritrdi izvestno vsakdo, ki se bavi s političnim življenjem. A danes nučemo govoriti o novih krivicah — vsaj so stalna rubrika po vseh naših listih —, ampak naglašati nam je danes istino, koje pripoznava spodnještajerski list sam, da namreč še vedno obstoje stare krivice.

Te stare krivice so odprta rana na našem narodnem telesu in vlada, ki ničesar ne stori, da se odpravijo te krivice, nam nikakor ni prijazna; sistem, kojemu je namen „konservirati“ te stare krivice, ne zasluži nikakor, da mu služijo zastopniki naroda slovenskega. Tacega „konservatizma“ ne trebamo mi Slovenci! Spodnještajerskemu listu bi zadoščalo seveda, da vlada poleg starih krivic ne kupi novih, a nam ne zadošča to: mi zahtevamo odločno, da se odpravijo stare krivice. Poštenjaku ne zadošča, da ne dela krivice nikomur, ampak popraviti mora, če je kedaj v svojem življenju storil krivico. Vladnemu sistemu je pa dolžnost še veliko

obsežnejša: sistemu, ako hoče biti pravičen, niti to ne sme zadoščati, da popravi, kar je morda sam kedaj zagrešil; ampak njega dolžnost je popraviti, kar so zagrešili nepravilni sistemi-predniki. Ako tega neče, kaže, da je sicer morda nekoliko bolj potuhnjjen, v jedru pa jednak svojim krivičnim prednikom. Po izjavah spodnještajerskega lista morali bi tržaški Slovenci podpirati sistem, tudi če nimamo nade, da se odpravijo stare krivice. In vsa tužna Istra ne bi bila družega, nego velik naroden grob, ako se odpovemo pravici, zahtevati od vlade, da odpravi stare krivice. Čudne čudne pojme imajo gospoda o nalogah sistema, ki naj bi veljal kot nam prijazen in ki nas včasih potiplje z debelim prstom baje le proti lastni svoji volji.

O tej „lastni volji“ sedanjega sistema povedali smo že svoje menenje v teh člankih; a ponavljamo: ne proti „lastni volji“ je postopanje sedanjega sistema tako, da nas boli, ampak zato, ker hoče tako. S tako zanesljivo, če tudi ne mnogoštevilno večino, kakoršno je imel ta sistem na razpolago in s pripomočjo upliva, ki ga ima vsaka avstrijska vlada, in slednjič oprti na popolno zaupanja vladarja, izveli bi bili lahko narodno enakopravnost, če bi bili hoteli. A glavni pogoj izvršenju enakopravnosti je odprava starih krivic. In ker spodnještajerski list zagovarja sistem zgolj zaradi tega, ker poleg starih ne kupi novih krivic, se nam vidijo njegove izjave zelo nevarne; kajti po teh nazorih nam sme vlada odgovoriti na vsako našo zahtevo: „kaj hočete, saj vam nisem storila nič hudega, vse krivice, na kojih trpite, so iz prejšnje dobe!“ No, po takem ne pridemo nikdar do dostojnega narodnega življenja.

Da pa še jasneje pokažemo „dobro voljo“ sedanjega sistema, hočemo navesti nekatere izjave, duše deloma iz „radikalnih“, deloma „konservativnih“ ust poslancev povodom letošnje proračunske rasprave.

Dr. Fanderlik (Staročeh) je rekel v seji poslanske zbornice dne 16. novembra: „Dozdeva se, da vlada v poslednjem času dela na to, da bi oslabil naša stališča. Z baronom Pražakom je zapustilo ministerstvo jedino jamstvo, da se sistem sedanje vlade ne obrne naravnost proti nam, in jaz moram izjaviti, da ne odobrujemo postopanja vlade v tej zadevi.“

Pričakovanja in nade, koje smo stavili v vlado, se niso spolnili in vidimo, da odločni naši nasprotniki mogočno in pogubno uplivajo na vlado. Pri teh okoliščinah moram obžalovaje konstatovati, da ta glas ni glas zaupanja.“

Dr. Tuček (Mladočeh) je rekel v isti seji: „Česki narod na Moravi nima nikakega uzroka biti zadovoljen se sedanjim stanjem. Neki bivši član ministerstva Taaffejevega je baje rekel nekoč: Moravske ni smeti počehiti. No, Moravske ne treba počehiti, ker je česka po veliki večini prebivalcev in ne more nikdar izgubiti svojega českega značaja, in ga neče izgubiti.“

In vendar tiči v teh besedah globok zmisel, o katerega pomenu nas poučujejo

dan na dan jasneje dejstva in še bolj zamude vlade in njenih organov. Da češki narod na Moravi ne pride do svoje veljave v političnem in narodnem pogledu, da se ohrani umetno ustvarjeno nadvladje v odločni manjšini nahajajočega se elementa nemškega — to je zmisel teh besed in v tem smislu so stalna točka v programu sedanje vlade.“

Dr. Ferjančič je rekel v isti seji: „Vso upravo navdaja pri nas neki nam nasproten, čisto celo sovražni duh.“

Odkar je vlada krenila, na drugo stran, kateri se bliža vedno bolj, zavzeli so tudi nje organi stališče, katero nas navdaja se skrbjo z ozirom na blagor našega naroda. S tem, da se je zgodila prememba v načelstvu pri naši deželni vladi, nastal je položaj, ki nas navdaja z največjo skrbjo.“

Dr. Dyk (Mladočeh) je rekel v isti seji: „Sedanji vladni sistem je nevaren za obstanek českega naroda. Nasilno ponemčevanje napreduje po Českem na Moravi in v Slesiji“. In potem: „Mi bomo nadaljevali usiljeni nam boj, oboroženi z orožjem naše pravice in v nadi, da zmaga naša pravična stvar. Ako se pa našim narodnim nasprotnikom, v zvezi se sedanjo vlado posreči, premagati naš narod, potem pa naj le pomislijo vodilni krogi, da bi značila ta zmaga katastrofo za vso avstrijsko državo.“

V seji dne 17. t. m. je rekel dr. Zucker (Staročeh): „Veroval sem najdalje v to ministerstvo; mislil sem, da ni mogoče, da ne bi se spolnile obljube, osobito ona, storjena v letu 1879. Ko pa je prišla tiista naredba, ki je prouzročila toliko hrupa in nezadovoljnosti v narodu českem, naredba o okrajnem sodišču v Weckelsdorfu, izprevidel sem tudi jaz, da se je vlada odpovedala vsem tako zvanim zmernim zastopnikom, in to tembolj, ker je kmalu potem odslavila iz sredine svetovalcev krone jedinega zmerne zastopnika naroda českega. Moj priprosti in navadni razum ne more pojmiti, zakaj naj bi se vasiljeval vladi, da jo podpiram, ko se je postavila na tako stališče.“ — Zaključil pa je ta poslanec nastopno: „Kdor ne zastavi življenja za življenje, ne pridobi nikdar življenja in jaz ne morem drugače, nego da vskliknem v očigled težkim bojem, predstoječim Avstriji in Česki: Bog obvari Avstrijo, Bog obvari kraljestvo Česko — jaz bodem glasoval proti proračunu!“

Tudi mi sklepamo ta svoj članek z besedami dr. Zuckra: Kdor ne zastavi življenja za življenje, ne pridobi nikdar življenja! Zato je dolžnost nam vsem — od priproste težaka gori do zastopnika narodovega — zastaviti vse svoje sile v ta namen, da pridemo do življenja: do častnega, dostojnega narodnega življenja, v katerem ne bode sledu o starih krivicah, na kojih trpimo sedaj. V dosego tega pa se moramo protiviti vsakemu, ki nam dela ovire — če tudi proti „lastni volji!“

Govor

državnega poslanca dr. A. Ferjančiča v 168. seji državnega zbora, dne 16. novembra 1892.

Visoka zbornica! Ker grè zopet za to, da z naše strani dovolimo vladi za državno upravo potrebna sredstva, vprašati se moramo najprej, osiraje se na zadnje preteklost, ali je bilo vladno delovanje takšno, da je iz tega spoznati nje blagonaklonjenost za naše težnje in jeli to tudi dokazala z dejanji. Pogledati nam je pa tudi v bodočnost, da se osvedočimo, jeli pričakovati od te vlade, kakršna je sedaj, da se bo ozirala na naše želje.

Kar se dostaje preteklosti, tako davne, kakor zadnje, konstatirati je takoj, da se je z nami ravnilo tako, kakor ravna mahoma s tujimi otroci.

Vso upravo navdaja pri nas neki, nam nasproten, čisto celo sovražni duh. V osemdesetih letih nadejali smo se, da bomo sicer le počasi, korak za korakom, a vendar gotovo dosegli svoj smoter, to je, narodu zagotovili obstanek in narodno napredovanje. Od tedaj pa se je to premenilo in preminja se za nas od dne do dne neugodnejše. Za dosedanje napredovanje zahvaliti je le lastno silo, ne pa vladno milost. Vlada je storila k večjemu to, da nas ni ovirala. (Posl. Šuklje: Tako je!)

Odkar je vlada krenila na drugo stran, kateri se vedno bolj bliža, zavzeli so tudi nje organi stališče, katero nas s ozirom na blagor našega naroda navdaja s skrbjo.

Že postopanje vladnih organov zadošča, da zastane v naših, deloma še neutrjenih razmerah duševno napredovanje ali sačne celo nazadovati.

Prestopim naj, gospoda moja, kar in medias res.

S tem, da se je zgodila prememba v načelstvu pri naši deželni vladi, nastal je položaj, ki nas navdaja s največjo skrbjo.

Ne radi tega, ker mislimo, da bo mogel novi deželni načelnik obrniti narobe vse to, kar je nastalo za časa njegovega prednika. Ako kdo take nadeje goji, moramo mu jih uničiti. To bi ne bilo naravno. Winkler ni pospeševal slovenskih teženj, on se jim le ni ustavljal, kakor vsi njegovi predniki.

Umevno je, da pri naprednem narodu, ki mnogo bere, se izobrazuje in si je svest svojih političnih pravic, zadošča že ponehanje ovir, da tudi na zunaj pokaže svojo večino povsod tam, kjer mu je odločevati o lastni usodi. Na Kranjskem je bilo 95 odstotkov prebivalstva slovenske narodnosti pred Winklerjem in je tudi po Winklerju.

Ta činjenica je torej umevna. Zato nas ni strah, da bi novi deželni načelnik na Kranjskem dosegel v tem oziru premembo ali jo mogel prouzročiti; bojimo se pa, da bo hotel naravnemu razvoju delati ovire, kar bi utegnulo prouzročiti hude boje; bojimo se, da bo uradništvu primesil elemente, kateri bi kazali mišljenje, dijametralno nasprotno mišljenju prebivalstva, kar bi v prebivalstvu vzbudilo vznemirljivo prepričanje, da je postalo načelo, izročiti deželno upravo organom, katerim je naloga, voditi jo v smeri, nasprotni narodnemu značaju. To so naši pomisleki proti novemu dež. načelniku.

Prilaskujemo od novega deželnega načelnika, da bo tako Slovincem kakor Nemcem delil jednako pravo. (Jako dobro! na desni.)

Tako je ravnal Winkler in ker je tako ravnal ter ni hotel biti orodje nemškemu zaletu, zato je bil toliko napaden. (Posl. dr. Steinwender: Tega sami ne verujete! — Posl. Šuklje: O tem vi ne morete soditi, gospod kolega!)

Mnogo je zavisno od tega, kako stališče bo novi deželni šef zavzel v jezikovnem obziru glede občejanja z občinami.

Prav iz zadnjega časa moremo zabeležiti nekatere poskuse, ki bi mogli prouzročiti nevarne posledice, da se izvedejo konsekvantno. Okrajna glavarstva občejujejo z občinami in njih načelniki, zlasti tam, kjer ni misliti, da so župani zmožni nemščine, v slovenskem jeziku, ne glede na to, kaj ima okrajno glavarstvo sporočiti županstvu, ali od njih tirjati.

V novjšem času jelo se je tudi pri občinskih agendah in glede občejanja z okrajnimi glavarstvi razločevati mej lastnim in izročnim področjem, in primerilo se je, da je bila slovenska občina z globami prisiljena vzprejeti in rešiti nemški dopis okrajnega glavarstva (Čujte! na desni) in sicer je to zahtevala vlada samo zato, da uveljavi načelo o nemškem uradnem jeziku oblastev. Da je to načelo pri občinah, so se pri kmetskih občinah, narobe svet, zato se naši nasprotniki ne menijo. V izročnem področju delajo občine državi težko tlako; vrh tega pa naj še pripoznajo načelo o nemškem uradnem jeziku, katero ni postavno uveljavljeno, nego je v nasprotju z državnimi osnovnimi zakoni, naj vzprejemajo in rešujejo nerazumljive dopise, veld česar bi bili primorani iskati tolmače, kar bi jim prouzročilo troške.

Kako različna pravica velja za Slovence in za Nemce, dokazuje drug slučaj, kateri se je primeril na Koroškem in bil rešen šele pred kratkim. Slovenska občina poslala je dež. odboru v Celovcu slovenski dopis. (Čujte! na desni.) Deželni odbor je ta dobil zavrnil (Posl. dr. Steinwender: To je naravno! — Ugovor na desni in klici: Zakaj bi to bilo naravno! — Posl. dr. Pacák: Ta je lepa! To je bilo protizakonito! Vi nas hočete učiti!), češ, da je dež. odbora koroškega uradni jezik nemščina. (Posl. Steinwender: No torej? — Posl. dr. Brzorad: Kje je to v zakonih?) Obveljala je trditev dež. odbora (Poslanec dr. Brzorad: Ker pri nas zakoni nič ne veljajo!) in to za deželo, v kateri je tretjina prebivalstva slovenske narodnosti. Recimo, da bi se domislil kranjski deželni odbor ter proglasil slovenščino svojim uradnim jezikom in zavrnil dopis nemške kočevske občine — kakšen krik in vik bi tedaj segal g. posl. dr. Steinwender... (Jako dobro! na desni. — Posl. Steinwender: Tega se ne bo predrsnil! — Poslanec Šuklje: Po vaši teoriji bi se moral predrsniti. — Poslanec doktor Brzorad: Za Nemce veljajo drugi zakoni!) ter tožil o krivici, ki se je zgodila nemštvu.

Ako torej slovenska občina v izročnem področju uraduje slovenski, jo vlada kaznuje, če pa posluje tako v lastnem področju, se nje dopisi zavračajo; razen teh dveh področij pa ni nobenega, iz česar sledi, da se slovenska občina sploh ne sme posluževati svojega jezika. (Tako je! na desni.) Kakšne so razmere na Koroškem, kaže slučaj, ki se je primeril v vojski. Koroški pešpolk št. 7, je bil od nekdanj mešan in slovenščina je veljala kot polkovni jezik. To se je sedaj premenilo. Izračunalo se je, da je v tem polku le nekaj nad 10 odstotkov Slovincov. To številko moramo brez ovinkov imenovati neresnično; nihče nam ne bo dopovedal, da je tretjina slovenskega prebivalstva dajala samo deseti del vojakov. (Posl. Steinwender: To se ne vé! — Posl. Šuklje: Vé se, ker smo telesno krepkejši od vas.) Ta številka o desetih odstotkih ne dokazuje tega, kar bi dokazati imela, ampak le to, da se tudi vojaška uprava ne more

več vzdržati neokužena od uplivov in načel politične uprave na Koroškem.

Kamor pogledamo, povsod vidimo samo oviro.

Nedavno tega priredilo je jur. društvo „Pravnik“ v Ljubljani, kateremu je sedež v Ljubljani, izlet v Laški trg (Posl. Steinwender: Čemu?). Ker ni delovanje njegovo omejeno po deželnih mejah in ker se je hotelo približati štajerskim svojim članom. (Posl. dr. Brzorad: Komu pa to kaj mari? — Posl. dr. Pacák dr. Steinwender: Vi ste že terorist postali!) Zajedno z izletom imel se je vršiti društveni shod. Okrajno glavarstvo Celjsko pa je shod prepovedalo (Čujte! na desni.), sklicujoč se na nemo-goče določbe društvenega zakona.

Vidi se, da tu ni odločil pravnik, ampak politik, sicer bi ne bil prezrl judikata državnega sodišča, nad katerim ni nobene instance več; judikata — jednega najstarejših, iz leta 1871, — kjer je citati: Da državno sodišče ne pozna v društvenem zakonu nobene določbe, s katero bi bilo kakemu društvu zabranjeno zborovati zunaj svojega sedeža. (Čujte! na desni. — Posl. Foregger: V drugi kronovini! — Posl. dr. Brzorad: To je veljavno samo za Nemce!)

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje deželo.

Nekvalifikovani napadi dra. Mengerja na ves narod česki razburili so hudo vse javno menenje. Ni ga poštenjaka bodisi katere-koli narodnosti, da ne bi obsojal tako postopanje. Sploh naj bi bili naši Nemci nekoliko previdnejši s podtikanjem veleizdajstva; ali res mislijo, da je svet že pozabil na pangermanske orgije gori na Severnem Českem? Gospod Menger je pomeril daleč daleč preko tarče, kajti zadel je v svoji srditosti poleg Mladočehov tudi druge imenitne kroge in utegnejo imeti ti napadi jako blagodejne posledice tako glede na mejsebojno razmerje českih strank, kolikor na menenje odločilnih krogov o „spravoljubivosti“ in patrijotizmu nemških levičarjev. Včasih je dobro, da grmi, ker se s tem čisti srak.

V seji poslanske zbornice dne 19. t. m. je predlagal posl. Masaryk, da zbornica izreče grajo posl. Mengerju. Dr. Kaizl je podal v imenu Mladočehov izjavo, s katero protestujejo proti razžaljenjem, došlim od poslanca Mengerja. V imenu veleposestnikov je protestoval posl. grof Deym. — Po konečni besedi poslanca Szepanowskega sklenila je zbornica preiti v podrobno razpravo.

V večerajnji seji je predložila vlada zbornici postavno, določujočo število novincev, koje treba nabrati letos, in sicer za vojsko in vojno mornarico 59.211 mož, za deželno brambo 10.000 mož. Za kraljestva in dežele, zastopane v državnem zboru, zmanjšalo se je letos število za 1178 mož. — Potem se je obravnavalo o predlogu dotičnega izvoljenega odseka, da se izreče graja posl. Mengerju. In res je zbornica sklenila s 155 proti 104 glasom, da se izreče graja.

Novo ministerstvo Wekerle predstavilo se je dne 21. t. m. obema zbornicama ogrskima. Ministerstvo odobruje sedanje smer vnanje politike. V področju cerkvene politike, se bode prizadevalo ohraniti verski mir, a bode hkratu varovalo državne koristi. Načrt zakona o enakopravnosti židov je že izdelan.

Zakonska načrta o splošnih civilnih matrikah, svobodnem izvrševanju bogoslužja vseh ver, se bodeta po zimi obravnavala v zbornicah. Kar se tiče zakonskega prava, je novo ministerstvo prišlo do popolnega soglasja o načelih reforme, in je gledé na obligatorični civilni zakon dobilo Najvišje kraljevsko pooblaščenje za

načelno izjavo, da ima ta načrt zakona za podlago za vse ogerske državljane obvezno splošno državno zakonsko pravo, juridikcijo državnih civilnih sodišč v zakonskih vprašanjih in obligatorični civilni zakon, pri čemer seveda si krona obdrži pravo odobrenja posamičnih določb načrta zakona, ki se predloži o svojem času. Odpravile se pa bodo določbe člana 53 iz 1868. l., kateri omejuje pravico starišev svobodno odločevati o veri otrok. Nadalje naglašja Wekerle, da nova vlada se hoče držati državnopravne nagodbe iz 1867. leta, kot trajnega dela liberalne smeri.

Različne vesti.

Odbornikom političnega društva „Edinost“ in njih namestnikom se naznanja, da se je seja, sklicana na pretečeno nedeljo, preložila na prihodnjo nedeljo, dne 27. t. m. ob 10. uri predpoludne. Gg. odborniki in njih namestniki so naprošeni udeležiti se te važne seje.

Fran Ondriček, sloveči česki virtuvos na goslih, bode koncertoval v torek, dne 29. t. m. v dvorani tržaškega društva „Schillerverein“.

Drugi jour fixe v „Slovanski Čitalnici“ je v soboto dne 26. t. m. zvečer. Nadejati se je obilne udeležbe se strani članov. Po članih vpeljani gostje dodro došli!

Prvih dvajset kron ženski podružnici tržaški je darovala gospa Natalija Truden. — G. Marija Čehovin pa 40 nvč. namesto vstopnine k veselici.

Za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu nabrali so v veseli družbi trgovski pomočniki, prijatelji „Sokolu“, 2 glđ. 20 kr.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti nabralo se je pri večerji v krčmi rojanskega posojilnega in konsumnega društva 3 glđ. 6 kr.

Za žensko podružnico sežansko nabralo se je v pušici kavarne sežanske 7 glđ. 51 kr. Živel! Sežanci!

Veselica, prirejena pretečeno soboto v čitalnični dvorani po ženski podružnici sv. Cirila in Metoda in „Trž. Sokolu“, vepela je popolnoma v vaskem oziru. Kvintet „Slov. pevškega društva“ je častno rešil svojo nalogo in sta oba petrospeva „Kitar“ in „Luni“ ugajala zelo. Gospodičina Bogomila Valenčičeva je svirala na citrah prekrasno in dokazala, kako vrlo napreduje v tej umetnosti. Gotovo govorimo vsem udeležencem iz srca, ako jej na tem mestu izrečeno priarčno zahvalo, zajedno pa tudi nado, da nam pri prvi umestni priliki zopet privoščijo tako lepega užitka. O tamburaših nimamo povedati nič novega: bili so, kakor vajdar, na svojem mestu. Osobito je takrat ugajal potpourri iz opere „Vogelhändler“. Gluma v jednem dejanju „Garibaldi“ je vzbujala mnogo smeha, na čemer gre v prvi vrsti zasloga izbornemu našem diletantu, gosp. Lacku Križu, potem pa tudi gospodičinama Kobalovi in Schmidtovi in gospodama Janšu in Umeku. Po svršenem programu vršila se je gastronomična tombola in po tomboli zelo animirana prosta zabava. Čisti dobiček je pripadel blagajni ženske podružnice.

Za laško šolo v Križu so že nabrali preko 3000 gold. To je pač največja drznost lahonskega društva. Javno po listih se nabira za očitno potalijančevanje celoma slovenskega kraja, ter ugonobitev slovenskega življa. Največja sramota bi pa bila, ako bi se Križani dali zapeljati po teh judeževih groših, ter zapisali svojo deco v namerovano šolo; pokazali bi s tem največjo neznajčnost. Ako bi sodili po pisavi lista „Il Mattino“, morali bi misliti, da je tudi vladi po volji ta potalijančevalna namera, kajti omenjeni list se jako ogreva za to zadevo. Jasnosti bi želeli tudi na to stran. Državna podpora bi se

menda ne smela dovoljevati vsaj onim listom ne, kojih naloga je netiti nemir mej narodih, ki bi morali biti jednakopravni. A uprav „Mattino“ prouzroča preveliko nemira! — Tržaške mestne šole niso po godu niti Lahom samim. Te dni smo čitali v „Cittadinu“ dolg članek, v katerem se navajajo veliki nedostatki, ki se nahajajo v teh zavodih, osobito v pedagogično-didaktičnem obziru. V tem pogledu so imenovane šole po sodbi „Cittadina“ pomanjkljive; še bolj pa so v narodnem obziru, kar pa ne pove ta list. Istina je, da so mestne šole bolj vzgojevalnice pikrih Lahonov, nego pa prave učilnice. Osobito v srednjih mestnih šolah veje nekaj čuden in neprijazen duh, kajti ves pouk je zasnovan po laškem kopitu in mišljenju. Ni čuda, da v Trstu zmirom bolj peša avstrijski patrijotizem. A tega le nočijo uvideti izvestni krogi ter se ozirajo bolj na izjave koege „konservativa“ nego li na bombe, demonstracije in menenje, vladajoče pri progresistih v Trstu, koje so najboljši dokaz, da ima Irredenta pri nas dobra tla in da ne spi. Pač pa se dopušča, da se tako mišljenje širi tudi v okolico ter se v ta namen slovenske šole nadomeščajo z laškimi. Kdor ni slep vidi — uspehe protekcije italijanizma v Trstu. Caveant consules!

„Il Cittadino“ je užaljen do dna svoje duše: istina, da nekateri mestni trgovci, poznavajoči svoj interes, priporočajo svoje blago tudi po slovenskih listih, dala mu je povod do slovesne izjave, da taka nevtrajnost nekaterih trgovcev prouzroča „profondo disgusto“. Revše je disgustirano; ali za božjo voljo, kdo je kriv na tem, da se „Cittadinove“ koristi ne vjemajo s koristmi onih trgovcev, ki so v mnogih slučajih popolnoma zavisni od kupovalcev s dežele? Ljubo „Cittadinu“, mi te obžalujemo zares in razumemo popolnoma tvoj profundo disgusto, ali kaj češ, svet je dandanes grozno pokvarjen, tako, da nima niti zmisa za tiste poznane „idejale“, kamo-li, da bi hotel žrtvovati zanje svoj lastni trgovinski interes. Sicer pa je „Il Cittadino“ tako drakonično strog le proti drugim, kolikor se dostaje zvestobe do poznanih „idejalov“, sam pa priporoča v isti številki hrvatsko eskomtno banko v Zagrebu — za dober denar, seveda. Konečno izjavlja „Il Cittadino“ resnim obrazom, da tega opomina nikakor ni napaal z namenom, da bi ti trgovci pošiljali svoje oglave v laške liste — — — Hinc illae lacrimae! Vidiš, ljubi „Cittadino“, to pa res ni lepo, da si tako zavisten, saj nismo mi krivi, da ti kupčija ne gre po volji! Neslane dovtipe ti pa oproščamo drage volje, uvažujoči tvoj „profondo disgusto“. Vsprejmi izraz našega iskrenega sožalja!

Glas ljudstva, božji glas. Z nasprotišk, a tudi z vladne strani, se nam kaj rado predbaciva, da je vse narodno gibanje po Istri prouzročeno umetno po agitatorjih in brezvestnih hujšakih. Agitatorji da so krivi na vsem, Občinske volitve v Pomjanu ovrgle so temeljito vsa taka predbacivanja. V te volitve se politično društvo „Edinost“ ni vtikalo neposredno, duhovščina se je vestno izogibala vsakoršni agitaciji, učitelji so se držali povsem pasivno — tako, da so imeli priprosti domačini vse v rokah: in kak vspeh, kaka disciplina, kaka požrtvovalnost! Tu smemo pač reči, da se je ljudstvo samo otreslo neznosnega jarma in da je izid te volitve pristni izraz menenja narodovega. In ta glas treba spoštovati, kajti: glas ljudstva, božji glas! Ta glas naj bi blagohotno uvaževala tudi vlada, kajti vemo, da nismo krivi proroki, ako trdimo, da kakor v Pomjanu, prodere danes ali jutri volja naroda z elementarno silo na površje tudi drugod, kjer še zdaj „zmagujejo“ nasprotniki.

S Pomjanščine nam poročajo, da so se v nedeljo popoldne sešli vsi novoizvoljeni občinski zastopniki. Posredovanjem

4 zastopnikov političnega društva „Edinost“ doseglo se je popolno soglasje glede osebe novega župana kakor tudi glede bodočih občinskih svetovalec. Vseh 20 občinskih zastopnikov so se zavezali pismeno, pri volitvi župana glasovati tako, kakor se je določilo tega dne. Prepričani smo, da ostanejo ti možje res mož-beseda in da se izjalove vsi morebitni poskusi naših nasprotnikov, ako bi hoteli pridobiti jednega ali drugega se stotaki. Opravičena je torej nada, da so nasprotniki odigrali za vselej svojo maločastno ulogo v občini pomjanski.

Izgredi v Pomjanu, dogodivši se povodom občinskih volitev v tem selu v septembru prošlega leta, dali so tudi poslancu Bartoliju povod, da je interpeloval g. ministra-predsednika, kaj misli ukreniti, da se ti dogodki v bodoče ne ponove ter da se javni uradniki, osobito pa duhovniki in učitelji, ne bodo udeleževali volilnih agitacij.

Na to interpelacijo je odgovoril njegova ekselencija minister-predsednik v seji poslanske zbornice dne 16. novembra nastopno:

Volitev tretjega razreda občine pomjanske se je vršila dne 17. septembra. Mej volilnim činom, ki je trajal čez polnoč, nastal je hrup, ker se je dr. Pij Gambini, ki ni bil član komisije, jel poteti za to, da ostane veljavno neko pooblastilo, glede katerega je zahteval volilni komisar, da se odbije, proti čemur (zahtevi Gambinija. Op. uréd.) so protestovali navzoči volilci s klici „fora Gambini“, gnetoč se okoli njega in volilne komisije.

Nato so jeli posredovati žandarmi, da branijo volilno komisijo ter so pod svojim varstvom odveli Gambinija iz volilnega lokala.

Ko se je hrup raztegnil tudi na ulico in so se jeli pripadniki obeh strank obmetavati s kamenjem, posegli so zopet žandarmi vmes ter so odpravili iz sela vse nedomačince na ukaz okrajnega komisarja Bebeke, ki je bil volilni komisar.

Poizvedovanja so doglala, da ni res, da bi bili že pred začetkom hrupa volilci jedne stranke pretili pripadnikom druge in sicer v navzočnosti volilnega komisarja, ne da bi bili kaznovani za to, in ni res, da so se že takrat vršile poulčne demonstracije.

Istotako ni res, da bi se bil volilni komisar mej volilnim činom očitno potel za slovenske volilce; v vsakem slučaju, ko je posegel v postopanje pri volitvi, storil je to zgolj v ta namen, da varuje postavo.

Da je volilni komisar zaustavil nadaljevanje volitve, bilo je utemeljeno popolnoma v ožgled velikemu razburjenju obeh strank; ta naredba pa ni imela nikakega postranskega namena.

Proti deveterim osobam, ki so se udeležile izgrediv v noči mej 17. in 18. septembrom prošlega leta, uvela se je kazensko-sodna preiskava in so bili vsi obtoženci z razsodbo c. k. deželnega sodišča v Trstu z dne 2. aprila t. l. spoznani krivimi hudodelstva javnega nasilstva in so bili vsi obsojeni na dva, odnosno tri mesece težke ječe.

Volilni komisar ni mogel dati zapreti krivcev že mej hrupom, in tudi ne naslednjega dne, zato, ker jih ni bilo mudi takoj pogoditi z bok narave vse te zadeve, ter se je moralo počakati, da sodna preiskava ponudi potrebnih podatkov.

Postavna kazen pa je zadela izgredivnike, kakor sem že omenil.

Kar se dostaja izgrediv v Kopru, prouzročenih dne 30. septembra p. l. po nekaterih stanovnikih iz Marezig, spremlja jočih novince, ko so odhajali k vojakom, je omeniti, da so te izgrede zatrli v kalu žandarmi in občinska straža in da so se udeleženci izročili sodišču.

Vseh deset osob, koje je državno pravdnistvo tožilo radi javnega nasilstva, odnosno radi poskušane težkega telesnega poškodovanja, je bilo obsojenih v smislu

zatožbe na 2 do 5 mesecev zapora na podlagi glavne rezprave, vršivše se pri dežel-nem sodišču v Trstu dne 4. in 5. januarja.

Ne da se pa dokazati, da bi bili iz-gredi v Pomjanu v neposredni zvezi z onimi v Kopru, pač pa je misliti, da so bili poslednji izgrediv deloma posledica obč razburjenosti, nastali vsled dogodkov v Pomjanu.

Kar se dostaja namišljenih zadržkov pri občinskih volitvah v Kanfanaru, ome-njenih v interpelaciji, se je pokazalo, da ni resnična trditev, da bi bila morala be-žati volilna komisija vsled žuganja, naper-jenega proti njej.

Res je sicer, da so nekateri volilci skušali priti do glasovanja potem, ko se je zaključila volitev; ali udali so se brez upora pozivu, odstraniti se in ni bilo nikacih iz-gredov tem povodom.

Po takem se ni dogodilo, da ne bi bile mogle oblasti postaviti se proti nepo-stavnostim in nasilstvom se strani jedne stranke, ali da ne bi bile pokazale zado-statne odločnosti, ko je šlo za to, da se uduše izgrediv; pač pa so oblasti vsikdar vršile svojo dolžnost v polni meri ter so, v okviru postav, z vso odločnostjo posegle vmes, ko je trebalo braniti javno varnost, oziroma postavno volilno svobodo. Dejstva tudi ne kažejo, da so utemeljena obdolženja, ne-perjena proti uradnikom in drugim javnim funkcionarjem radi namišljene nepostavne agitacije.

Ne vidim torej povoda, da bi izdal po-sebne naredbe glede postopanja oblasti pri bodočih volitvah po Istri.

Zanimiva kazenska obravnava. Danes vršila se je pred tukajšnje kazensko Pre-turo obravnava proti magistratnemu ase-sorju dr. Ivanu Artico o zatožbi „Rojan-janskega posojilnega in konsumnega dru-štva“ radi žaljenja časti, ucinjenega s tem da je imenovani gospod, kakor smo že poročali napadel odbornika, ki mu je predložil slovensko prošnjo s italijanskim prevodom, pridejanim iz posebne uljudnosti, z besedami: „Voi fate per la Russia, Voi fate politica per la Russia, Voi perderete perfino la fede“.

Tožitelja je zastopal odvetnik dr. Gregorin, obtoženca odvetnik g. dr. Hortis. Pri obravnavi je zatoženec tajil, da je ho-tel žaliti bodisi društvo bodisi dotičnega odbornika. Nadalje je tajil, da ima pred-sednik pravico tožiti v kazenskih stvarih brez posebnega sklepa društva in slednjič je ugovarjal, da soba, v kateri posluje ob-toženec ni javni kraj.

Zastopnik tožnikov izvajal je, da je predsednik društva že kot tak nele opravi-čen, temveč celo dolžan braniti čast dru-štva ter da statuti izrečno poudarjajo, da predsednik zastopa društvo na zunaj. Vse jedno pa si pridržuje, ako bi se smatralo kot potrebno, donesti k drugi obravnavi zapisnik seje, pri kateri se enoglasno sklenilo uložiti tožbo.

Kar se pa tiče javnosti asesorske sobe je jasno, da je ista javna, ker je pristopna vsakteremu in ker asesor v istej posluje kot javni uradnik.

Priča odbornik društva J. G. potrdi- divši izuščjenje žaljivih besed dodal je, da je gosp. asesor koncem istih še pristavil, vrgši prošnjo zaničljivo od sebe: „cosa fate queste pantomime“.

Sodnik je na to sklenil preložiti ob-ravnavo v namen, da društvo dokaže, da je bil storjen sklep uložiti tožbo ter da to-ženec dokaže, da soba njegova na magi-stratu ni javna nego privatna.

Opomniti je, da je bil toženec pri-pravljen preklicati žaljive besede s pogo-jem, da se stvar ne razglasi po listih, po-sebno ne po italijanskih, na kateri pred-log tožitelji niso mogli pristati. O koncu obravnave bomo poročali svoječasnno.

Od sv. Jakoba se nam piše: Kmalu dobimo nov denar, krone in vinarje. V „Edinosti“ je bilo že par nasvetov, da bi za vinarje rabili domačo besedo „stotina“ „stotinka“ ali „stotejka“. To je dobra mi-

sel, ako bi bili Slovani edini, kar pa še niso „Svatoplukovi“ sinovi!

Ako bode novi drobiž iz bron, ni nam treba iskati besedi; kar recimo „bron-čič“. To je tem lažje ker smo že nava-jeni besedi „novčič“. Mesto novčiča recimo „brončič“, pa smo doma. To bode gotovo ugajalo bratom Hrvatom in mislim da tudi Čehom. Nekaj „brončičev“ pa dosti „kron“, to morda ne bo slabo.“ Kiferle.

Izpred sodišča. Tukajšnje deželno so-dišče obsodilo je včeraj nekega Rocco Devescovi radi nevarnega žuganja, izvrše-nega z namenom, da prišli izročitev nekega denarja, na 1 mesec težke ječe.

Božjast je napala 40letnega Josipa Jurisoviča iz Golaca pri Podgradu v tre-notku, ko je stopil včeraj v dvorano tuka-jšnjega deželnega sodišča, kjer se je imela proti njemu vršiti razprava radi težkega telesnega poškodovanja. Osmero stražnikov so ga ukrotili komaj. Odvedli so ga potem zopet v zapor.

Pri delu ponesrečil je težak Anton Mahorčič. Padli sti mu namreč na glavo dve bali pavole. Težko poškodovanega Ma-horčiča prenesli so v bolnico.

75.000 goldinarjev je glavni dobitek velike 50 novčice loterije. Opozarjamo naše čitatelje, da je žrebanje nepreklicljivo dne 1. decembra.

Najnovejši pojavi slovenske književnosti in umetnosti.

(Konec).

Pri sklepanji tega sestavka prejeli smo:

Ilustrovani narodni kole-dar za navadno leto 1893. V. leto; Uredil in izdal Dragotin Hribar v Celji. Cena posamičnemu izvodu 1 gld. — S tem prekrasnim koledarjem je naš podjetni tiskar prekosil vse dosedanja dela, kolikor njih je prišlo iz njegovega zavoda, kakor sploh vse jednake tiskarske proizvode na Slovenskem. Vnansa oblika te knjige, ob-segajoče 150 strani, je toli okusna in ele-gantna, da se more pokazati i na salonski mizi, dočim je nje vsebina uprav bogata. V uvodu so navedeni vsi potrebni kole-darski podatki; za temi je kalendarij s ime-nikom katoliških svetnikov in svetnic in vseh nedeljskih in prazniških evangeljev, nebeskih znamenj in izpiski iz prorokovanj stoletnega koledarja Knauerjeva. Temu je pridodan dvorni koledar z rodopisom ce-sarske rodovine, sedanjí vladarji evropski, nove mere in uteži, žrebanja avstr. ogr. sreček l. 1893. itd. itd. Dalje nasleduje leposlovni oddenek, kateri obsega nastopne sestavke: Mihael Vošnjak, oče slovenskih posojilnic, z njega in njegovega brata, dr. Josipa Vošnjaka portretom; potem Car Vahtang, Gruzinska balada, preložil A. Askern; Igra s srečo, Pavline Pajkove; Iz moje humoristične mape, S. M.; dalje: Večerni zvon, pesem, zložil Sava; Iz po-potnih spominov, spisal Ahasver; Selitev Slovanov proti jugu, spisal S. Rutar, Ko-pališče „Diane“ v Celju s ilustracijo; konečno: Splošne določbe c. kr. pošte, brzojavni cenik, važnejša določila poštno hranilnice in dolga vrata umetno sestav-ljenih inseratov vseh znamenitějšíh trgov-skih in obrtniškíh tvrdek na Slovenskem. Vrh tega krasijo knjigo poleg že ome-njenih, še nekatere jako fino natisnjene ilustracije, n. pr. „Visoka politika“ in „Na morskem obrežju“, žanrski sliki, potem dva pokrajinska prizora in sicer praški „Hrad-čín“ in pa mesto Celje, katero je posneto po izvrstni S. Magoličevi fotografiji baš z najugodnejše plati, izpred velikega mest-nega mosta na desnem bregu Savinje, od koder se predočuje gledalcu v presliko-vitem položaji. Ta ilustracija je mojstersko delo tiskarstva, kakeršnih še v Slovenih nismo videli. —

Tudi na polji domače umetnosti nam je omeniti nekaterih znamenitih pri-kaznij. Na primer:

Alojzij Gangel, ustvaritelj Vod-nikovega spomenika v Ljubljani, bivajoč na Dunaji, izvršil je letos nad pročeljem novega gladališča ljubljanskega prekrasno skupino iz belega mramorja, predstavlja-jočo genija in dve modrici lepih umetnostij. Vsa skupina je modelovana jako genijalno in avobodno realstno v plemenitem po-menu izraza, kolikor v pogledu na posa-mične podobe, njih telesna položja in oblečne draperije, toliko i na celotno njeno skladnost ter je povsem dostojen, uprav umetniški završen vršič bogato okrašenega pročelja. Zdej menda modeluje ostali dve podobi za postranski vdobljini. . .

Od Ganglusa se nadajamo še mnogih kiparskih umetvorov, navzlic vsemu pro-rokovanju o njega „neozdravnem umobolju“, s katerim so ga počastili letošnje spomlad nekateri evičkarji, ko si je bil privoščil nekoliko čašic prežarnega Istranca čez obično mero. —

Ludovik Grilec, akademiški slikar, poznan po raznovrstnih svojih por-tretih, živeč v Ljubljani, je dobil na bolgar-ski razstavi v Plovdivu srebrno sve-tinjo za ondu razstavljenaa svoja dela. Kaj da je imenovani umetnik bil razstavil v dični stolici Rumelije, tega, žal! ne vemo povedati, ker nam nedostaje določnejega poročila. Ne moremo si toraj kaj, da bi o tej priliki ne opomnili naših umetnikov: naj se brigajo i sami nekoliko več za razglašanje svojih proizvodov, kajti časní-karski poročevalec pač tudi ni vseveden.

Simon Ogrin, akademiški slikar na Vrhniku, izdelal je letos velikansko sliko sv. Antona Padovanskega za franči-škansko cerkev v Ljubljani in bodočo spomlad bode slikal al fresco župno cerkev v Piljšanji pri Kozjem na Slov. Štajar-skem. On je proizvedel že mnogo cerkve-nih slik širom ožje svoje domovine in je jako marljiv ter vesten slikar. —

Alojzij Progar, akademiški po-dobar v Celovci dobil je od deželnega zbora kranjskega 120 gold. podpore za potovanje v Italijo, kamor pojde prihodnje spomlad popolnjevati svoje studije ob umet-nem kiparstvu. Meseca avgusta t. l. je razstavil v Ljubljani veliko skupino Matera Božje za župno cerkev v Kamniku, in kakor čujemo, naročili so mu takrat neko mramorno podobo za stolno cerkev ljub-ljansko. —

Alojzij Šubic, najmlajši izmed petorice Šubičevih sinov, je dodelal to po-letje dva portreta biskupa Strossmayerja na platno za Poljanska gospoda duhovnika, potem kopijo neke sloveče slike za gosp. Gustava Pirca v Ljubljani in pa sliko sv. Volbenka za veliki oltar podružnice rojstne župe svoje, posvečene istemu svetniku. . . Alojzij Šubic, prvotno namenjen za podo-barja, prestopil je k slikarstvu pod navo-dilom najstarejšega brata Janeza v Kaisers-lauternu, vežbal se je potem na umetniški akademiji v Monakovem in na Dunaji, kjer se zdaj pripravlja za risarskega učitelja na obrtni šoli v Ljubljani s podporo de-želnega odbora kranjskega.

Valentin Šubic, cerkveni po-dobar in pozlatar v Poljanah nad Škofjo-loko, sedanjí gospodar na Šubičevem domu, proizvedel je letos restavratska dela v Olsévski cerkvi na Gorenjskem, o ka-terih smo čitali v ljubljanskih listih pri-znalne pohvale, torej ga i mi smelo pri-poročamo vsej našej duhovščini, da njej ne bode treba naročati enakih rečij pri Tirolcih ali Bavarcih. —

Miroslav Tomec, akademišk-naobražen slikar iz Št. Vida nad Ljub-ljano, zdaj koralist stolne cerkve v Mari-boru, naslikal je za domačo svojo cerkev: Sv. Srce Jezusa in Marije, kateri so ne-davno ondu blagoslovili slovesno. Letošnje zinao je dodelal tudi velikansko sliko sv. Mihaela za farno cerkev v Blokah. —

In konečno še pripomnimo, da tu-kajšnji hrvatski kipar g. Ivan Rendič, ki je deloval tudi že za Slovence, mode-luje zdaj dva velika javna spomenika in sicer: Preradoviča za Zagreb in Gunduliča

za Dubrovnik. Te dni je razstavil tu na Corsu fotografski posnetek dogotavljenih ploskovreze na podstavku spomenika Gunduličevega, o katerem izpregovorimo o pri-
liki nekoliko besedij. —
V Trstu, dne 18. novembra 1892.
V. H—z.

Vabilo

XII. redni občni zbor

prvega pod pokroviteljstvom Njeg. Veličanstva cesarja stoječega vo-
jaškega veteranskega društva za
Trst in okolico,
kateri se priredi
v nedeljo dne 11. decembra 1892.

v dvorani društva „Societa triestina Austria“
uljudno dovoljeni.

DNEVNI RED:

1. Letno sporočilo predsednikovega name-
stnika.
2. Računsko sporočilo društvenega blagaj-
ničarja.
3. Sporočilo pregledovalstva računov.
4. Imenovanja častnim udom.
5. Predlogi in interpelacije.
6. Odstop društvenega predstojstva, pre-
gledovalnega odseka po preteku dolo-
čenega časa in nova volitev.

V Trstu, dne 20. novembra 1892.

Za predstojstvo:

Albert Hermann

c. in kr. stotnik

predsednikov namestnik.

Predlogi in interpelacije družnikov naj
se pošljejo pisane društvenemu predstoj-
stvu 8 dni pred občinim zborom.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsum-
nega društva, poprej Pertotova, pri-
poroča se najtopleje slavnemu občinstvu.
Točijo se vedno izborna domača oko-
ličanska vina. Cl.

Prodajalnica in zaloga jestvin

„Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“,
vpisane zadruge z omejenim poročivom v ulici
Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim bla-
gom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča
kupovalcem v Trstu in iz dežele. 17—104

Antonijeta Drenik, Via Piccolomini

številka 2,
se priporoča tržaški slovenski gospodi za vsako-
vrstna dela, spadajoča v stroko šivilje, po najno-
vejši pariški in dunajski modi. Zagotavlja točno
postrežbo v popolno zadovoljnost in po nizkih
cenah. 2—52

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma.

priporoča se najtopleje
slovenskemu občinstvu. — Najelegantnejše ter so-
lidno delo in točna postrežba. Cl.

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana)

na oglu Via Torrente in
Ponte della Fabra, pri-
poroča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi
pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonial-
nega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba
vestna in nagla. Cl.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v

ulici Via Arcata, nasproti
hiše Cacia, prodaja domače žganje vsake vrste
in siropove pijače, „pasarete“ in sitone.

Gostilna „Alla Vittoria“

Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torrente
št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna
jedila. Prenosišča neverjetno v ceno. Cl.

Vekoslav Moder, pekov-

ski
mojster „Piazza Caserma“, se priporoča
slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha,
sladice, čokolade, vseh vrst moke itd. po
najnižjih cenah. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega

in Cecilia, toči izvrstno
domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša —
pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske
poštne tiskarice. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Te-

desco“ v ulici „Caserma“, glavni shaja-
lišči tržaških Slovencev vseh stanov.
Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih.
Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča
Anton Sorli, kavarnar. Cl.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hoče-
varja, Via Barriera
vee h i a št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh
vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo
itd. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojaš-
nice, priporoča svojo
zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom;
razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kl.
naprej po najnižji ceni.

Josip Kocjančič, Via Barriera vec-
chia št. 19,
trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in
aznevrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Ivan Prelog priporoča svojo trgovin
v Via del Bosco št. 2
(uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera
vecchia) in v ulici Mellina a vente št. 3. Prodaja
različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne
vrste domače in vnanje pridelke. C.

Ivan Umek, čevljarški mojster, Via Ro-
magna št. 6. priporoča se
slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s, ada-
joča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba —
nizke cene.

Jakob Janež tapetar via Stadion št. 10
na dvorišču priporoča
se slavnemu občinstvu za vsakovrstna tapetarska
dela, kakor sofe, madrace, naslanjače itd. Zago-
tovi točno in hitro postrežbo po jako nizki ceni.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1.
trgovina z mnogovrstnim
lesnim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem,
pleteno itd. itd. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod
v Trstu), Piazza
della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska
dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjige
„Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje in gos-
podarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr.,
trdo vezana 65 s poštino vred. Cl.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod ime-
m, „Belladonna“,
poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovincem
v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina,
istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na
debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via
St. Giovanni
in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in
š. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, ste-
klenega, lončenega in železnega blaga, podob in
kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Mlekarna Frana Gržine

iz St. Petra
na Notranjem (Via Campanile v hiši Jakoba
Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat
na dan frišno oporno mleko po 12 kr. liter ne-
posredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na
zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda
le v množini najmanj 25 litrov. Cl.

Pivarna Lavrenčič Via Rossetti
nasproti lekarno
Leitenburg priporočuje svojo izborna isterske
vina častitim družinam po najnižji ceni 28 kr.
liter, v stanovanju postavljeno; manje naročila
pod 28 litrov se ne sprejmejo. Častitim gostom
se priporoča tudi izvrstno pivo in izborna ku-
hinja ter dobra isterska kapljica. 23—25

Drogerija

Arturo Fazzini v Trstu

Ulica Stadion 22 — Telefon 519.

Velika izbor mineralnih vod, zmletih olj-
natih barv najfinijih vrsti; rdeče, rumene,
zelene, višnjeve in črne po 28 novč. kilo.
Svinčnata belilo po 32 novč. kilo. Cinkovo
belilo najfinije po 40 novč. kilo. Razun tega
velika izbor barv na vodo in čopičev vsake
vrste ter po cenah, s kojimi ni mogoče
konkurirati. — Zaloga glasovitega krepila
od Kwizade (Korneuburger Viehnährpulver)
za živino. Zaloga mrodlj. barv, zdravil;
zalogo žvepla in modre galice za rabo
pri trtah. Naročniki morejo brezplačno
uporabljati telefon. 40—50

Nič več kašlja!

Balzamski petoralški prah
ozdravi vsak kašelj, pljučni in bronhijalni katar,
Dobiva se v odlikovani lekarni. 85—100
PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg.
Poštne pošiljave izvršujejo se neutezoma.

Velika 50 novčena loterija.

Glavni dobitke

75.000

goldinarjev

Srečke po 50 kr. priporoča:

Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Enrico Schiffmann, Ign. Neumann,
Marco Nigris, Mandel & Co., Daniele Levi & Comp., Il Mercurio.

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.

Tiskarna Dolenc v Trstu.

DROGERIJA
na debelo in drobno
G. B. ANGELI
104—36 TRST 12—12
Corso, Piazza della Legna št. 1.
Odlikovana tovarna čopičev.
Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek.
Lak za kožije, z Angleškega, iz Francije
Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in
tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk
za parkete in pode.
MINERALNE VODE
iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi roman-
sko žveplo za žvepljanje trt.

Grlica bel kašelj, hrepučavica, promuklost, nazeli
zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

mogu se u kratko vrieime izločiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

31 godina slajnega uspeha

što jih gotovi Prendini, lučbar i lekarnar u Trstu

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom
itd. Prebdenih kašljnih noćih, navadne jutranje
hrepučavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo
uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji
je ponećinjaju. Zato treba uvijek zahtijevati Pre-
ndinijevu sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati,
da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis.
Svaki komad tih sladkišah ima natisnuto na jednoj
strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj lekarni u Trstu
(Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih
lekarnah svijeta. 5—52

Nič več kašlja!

PRŠNI ČAJ

napravljen po lekarničarju

G. B. ROVIS

v Trstu, Corso 47

ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor
to spričujejo mnoga naročila, spričevala in za-
hvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi
prvih tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in
čisti kri; ima dober okus in volja en zavoj za
8 dni 60 noč.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pile za
prestanje života in proti madronu iz soka
neke posebne rastline, katerih uspeh je velik,
posebno pri zaprtim truplu, želodčnih boleznih
itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez
obzira na dijeto. Ena škatlja velja 30 noč.

Plašter in tudi tinktura proti kurjim
očesom in debelejši koži — cena 3 plaštrov za
kurja očesa 20 nč. — Ena steklenica tinkture
40 soldov.

Edino zaloga v Trstu v lekarni ROVIS,
v Gorici v lekarni Cristofolletti, Pontoni
in Gliubio. 3—10

V tej lekarni govori se tudi slovenski.

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od
50 noč. do vsakega zneska vsak
dan v tednu razun praznikov, in to
od 9—12 ure opoldne. Ob nedeljah
pa od 10—12. ure dop. Obresti
na knjižice. 3%
Plačuje vsak dan od 9—12. ure opoldne.
Zneske do 100 gld. precej, zneske
preko 100 do 1000 gld mora se od-
povedati 3 dni, zneske preko 1000
gld. pa 5 dnij prej.
Eskomptuje menjice domicilirane na tržaš-
kem trgu po 3 1/2%
Posojuje na državne papirje avstro-ogrške
do 1000 gld. po 5%
višje zneske od 1000 do 5000 gld. v
Večje svote po 4 1/2%
Daje denar proti vkliženju na posestva
v Trstu. Obresti po dogovoru.
TRST, 23. Aprila 1892 22—24

AVGUST BRUNNER

TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in

železolivnica

Augusta Brunner-ja

prevzame vsa sem spa-

dajoča dela kakor:

STROJE, PREŠE, SE-

SALKE, ŽELEZNA

OMREŽJA, STOLPE,

CEVI, večja in manja

POPRAVLJANJA.

Die Maschinen-Fabrik

und Eisengiesserei von

August Brunner

übernimmt alle einschli-

gigen Arbeiten als:

MASCHINEN,

PRESSEN, PUMPKEN,

GITTER, SAULEN,

R. HREN, grössere und

kleinere

REPARATUREN.

Telefon št. 291.

22—24

LEKARNA

A. KELLER

ex Rondolini,

utemeljena v letu 1769.

TRST,

Via Riborgo br 13.

Rasprodaje sledeče posebnosti: Glav-
sovitje in prave flaštre iz Brešije, železo-
Malassi. Navadno riblje olje; isto olje z
jodom in železom. Elikair Cocca, okrep-
ljači in prebavljajoči. Elikair China proti
mrzlici. Anatarinsko vodo za usta. Obče
poznano vodo katrama in vbriganjanja
katrama. Zmes proti tajnim beloznim.
Ekstrakt Tamarinda z Antilov. Vino s
Chino okrepiljačo želedec kakor Marsala.
Prašek za zobe, bel in rožnat. Ciperski
prašek bel in rdeč itd. itd. Glavna zaloga
rogaške kislice kneza Esterhazyja.
NB. Pogodbe za tukajšnje dežele se vspre-
jemajo po ugačajski pogodbi ali po
povzetju. 20—27

Gostilna s prenočišči „Alla

Nuova Abbodanza“

Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza
nujorednija lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preakrbljeni s svežimi
jedili do 2 ur popoldne. Izvrstna namizna in de-
sertna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po
nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo
ter se priporočam blagovoljne naklonjenosti slav-
nega občinstva. ponižni
104—22 P. Favero.

CARLO PIRELLI

mejnarodni agent in speditér

Trst, Via Arsenal št. 2.

32—38

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem
in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje